

Digitale literatuur: een uitgelezen kans voor de bibliotheek?

Auteurs gebruiken taal en technologie om nieuwe literaire ervaringen te creëren. Digitale literatuur biedt nieuwe perspectieven voor zowel makers als 'lezers'. Voor bibliotheken betekent dit een zoektocht naar een kader om deze werken aan te bieden. Op bibliotheekblad.nl/brodden staat een uitgebreid literatuurlijst, inclusief alle genoemde digitale voorbeelden. Op pagina 36 en 37 behandelen de auteurs de verschillende genres digitale literatuur.

TEKST: SIEBE BLUIJS, MIRIAM VAN DEN BEEMT, MARIANNE HERMANS, DAVID PEETERS, COOSJE VAN DER POL. ZIJ MAKEN ALLEN DEEL UIT VAN HET CONSORTIUM DIGITALE LITERAATUUR. 1 • ILLUSTRATIES: ZIE CREDITS LANGS DE ZIJKANT.

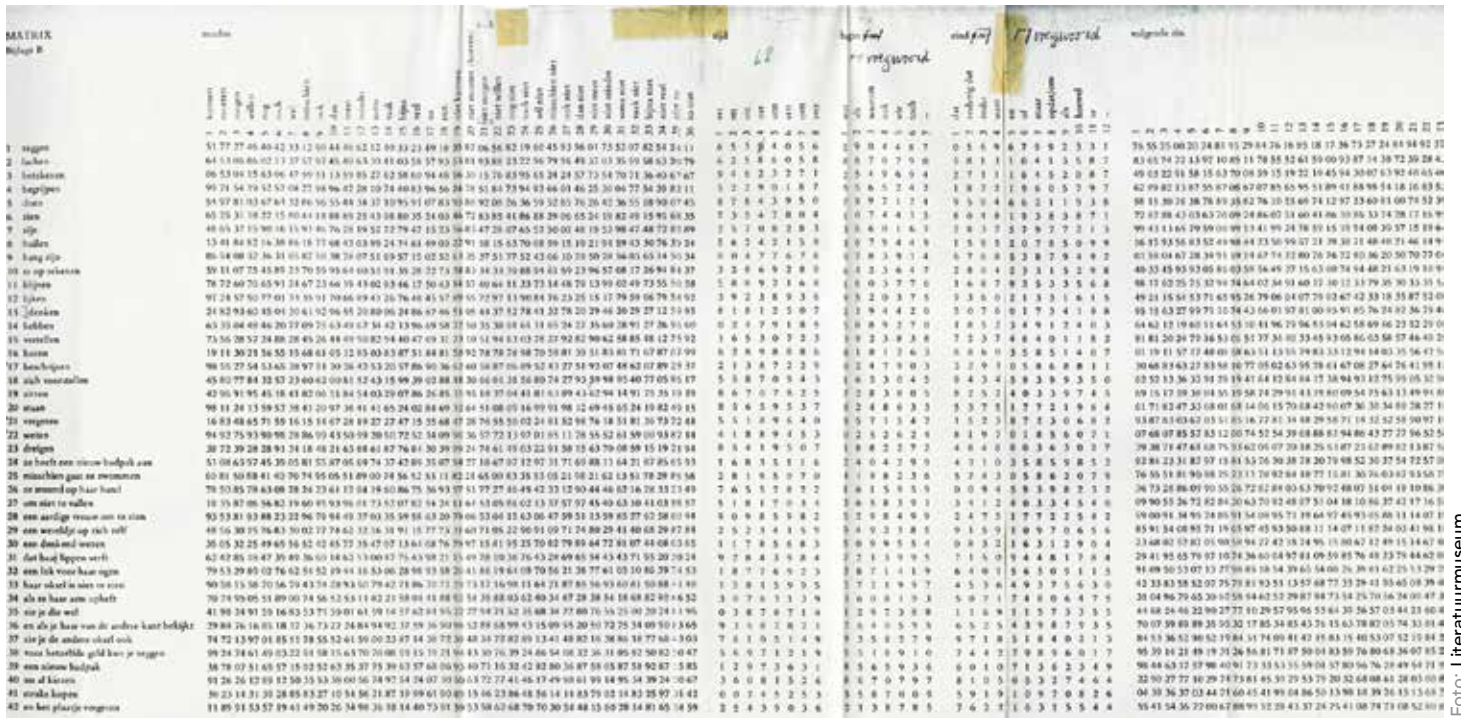
De impact van digitalisering op het geschreven woord

Digitalisering heeft een enorme impact op de wereld van het geschreven woord. Er wordt gelezen vanaf een scherm en vaak gaan teksten vergezeld van beeld, geluid en interactieve elementen. In bredere zin hebben technologische ontwikkelingen ook de bibliotheek niet ongemoeid gelaten: denk aan het ontsluiten van catalogi, het digitaal beschikbaar maken van wettelijke objecten uit de collectie, het aanbod van e-books en verschillende experimenten met *virtual* en *augmented reality*.

Computer als coauteur

Voor schrijvers zijn digitale media middelen om zich uit te

drukken, te experimenteren en de grenzen van de literatuur te verkennen. De computer kan (co)auteur zijn: door middel van programma's zoals ChatGPT kan iedereen in een handomdraai gedichten en verhalend proza² genereren over elk denkbaar onderwerp. Al in de jaren zeventig experimenteerden Greta Monach³ en Gerrit Krol⁴ met de mogelijkheden van computers om gedichten te 'genereren'. Onder anderen Rozalie Hirs⁵ en Tonnus Oosterhoff⁶ maakten rond de millenniumwisseling gedichten die door middel van het computerprogramma Flash dansten op het scherm. Ronald Giphart schreef in 2017 een verhaal in samenwerking met een literaire robot⁷ die door onderzoekers van het Meertens Instituut en de Universiteit van Antwerpen was 'gevoed'

Al in de jaren zeventig experimenteerde Gerrit Krol⁴ met de mogelijkheden van computers om gedichten te 'genereren'. Voor zijn werk bij Shell was hij bezig met computers, en hij raakte geïnteresseerd in de manieren waarop hij die zou kunnen gebruiken om ze te laten denken en denken. (Bron: Literatuurmuseum.)